

Week van het Gezin 2026.

Ongemakken en momenten van genade

Er zijn van die woorden die men achteloos gebruikt, alsof zij vanzelf spreken. ‘Gezin’ is er zo één. Men zegt het, zoals men ‘stoel’ of ‘regenjas’ zegt, zonder zich te realiseren dat het hier om iets wonderlijks gaat: een kleine wereld waarin alles wat groot is, in het klein wordt geoefend.

Het gezin is namelijk geen verzameling mensen die toevallig dezelfde voorkeur gebruiken. Het is een oefenplaats. Men leert er wachten (op de ander), spreken (zonder te schreeuwen), en zwijgen (zonder boos te zijn). Men leert er dat een boterham smeren soms belangrijker is dan een mening hebben.

Het thema van de gezins dagen, “Voor elkaar”, klinkt op het eerste gehoor verdacht braaf. Men verwacht er haast een folder bij met glimlachende mensen die elkaar tomatensoep aanreiken. Maar wie iets langer kijkt, ziet dat het een ongemakkelijker, en dus eerlijker, opdracht is. Voor elkaar zijn betekent namelijk ook dat je nog een kop thee inschenkt, terwijl je eigenlijk had willen weglopen; dat je het kleine verkiest boven het grote gebaar, een luisterend oor boven een sluitende redenering. Het betekent ook verdragen, incasseren, niet altijd gelijk krijgen, en soms zelfs ongelijk toegeven zonder daar een monument voor te eisen. Dat laatste is in onze tijd een zeldzame kunst. Want wij leven in een wereld waarin ieder individu zichzelf beschouwt als een klein koninkrijk, compleet met grenzen, rechten en een gevoelig volkslied. Dat botst. Onvermijdelijk. Het gezin is dan de plek waar die botsingen niet worden vermeden, maar ook niet meteen tot oorlog worden verklaard. Men leert er dat samenleven geen wedstrijd is, maar een reeks wapenstilstanden, afgewisseld met kleine, onverwachte momenten van genade.

Voor ouders is er de verleiding om hun kinderen te bekijken alsof zij projecten zijn, die naar behoren moeten slagen. Maar een kind is geen visitekaartje en ook geen project; het is een mens in wording, en die wording vraagt geen perfectie, maar aanwezigheid. Een kind groeit niet van prestaties, maar van aandacht, al zal het dat zelf pas later begrijpen. Kinderen zijn grillig, luidruchtig, soms onaangenaam eerlijk, en daarmee misschien wel de meest geslaagde kritiek op onze behoefte aan controle.

Voor kinderen geldt intussen dat ouders geen vaste rotsen zijn, maar eerder gammele steigers: noodzakelijk, enigszins krakend, en zelden volgens de handleiding opgebouwd. Dat men daar toch op durft te staan, is een wonder dat zich dagelijks herhaalt. Ook dat is “voor elkaar”: dat men elkaar vergeeft wat men nog moet leren.

“Voor elkaar” betekent dus niet dat alles goed gaat. Het betekent dat men blijft, ook wanneer het níét goed gaat. Dat men niet meteen de deur achter zich dichttrekt omdat het gesprek stroef verloopt of de stilte te lang duurt. Het betekent dat men bereid is de ander te verdragen in zijn onvoltooide staat – een staat waarin wij ons overigens allemaal bevinden. En misschien is dat wel de enige werkelijke beschaving: dat wij elkaar niet voortdurend afrekenen op wat nog ontbreekt.

In de samenleving - dat grotere, luidruchtigere gezin zonder eettafel en afwaskeuken - ontbreekt het daar nog wel eens aan. Men spreekt er liever tegen elkaar dan met elkaar, en wie niet direct wordt begrepen, wordt al snel vervangen. Wat een armoede, als men bedenkt dat juist het ongemak de plek is waar begrip kan ontstaan.

Laat deze Week van het Gezin, en de dag waarop wij de moeders - die vaak meer doen dan zichtbaar is - in het bijzonder gedenken, geen viering zijn van hoe het zou moeten, maar een erkenning van hoe het is: rommelig, onvolmaakt; zo is het leven nu eenmaal. Moge deze Week u

niet alleen herinneren aan wat er allemaal moet, maar vooral aan wat er al is: mensen die, hoe onhandig soms ook, toch er voor elkaar proberen te zijn. En dat, waarde gezinnen, is geen kleinigheid. Dat is de grond waarop alles rust.

Een welgemeende felicitatie aan alle ouders en kinderen die hiervoor hun best blijven doen om dit 'Voor Elkaar te krijgen', een welgemeende groet en een welgemeende zegen voor u allen,

+Rob Mutsaerts, landelijk referent voor Huwelijk en Gezin